

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

2/2023

ročník/volume 33

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

Scientific peer-reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 4

Typ článku/Type of article: vedecký článok/scientific article

Strany/Pages: 50 – 71

Dátum vydania/Publication date: 15. apríl 2023/April 15, 2023

Patricia GUROVÁ, Lucia VANIŠOVÁ
Štatistický úrad Slovenskej republiky

CEZHRANIČNÁ DOCHÁDZKA DO ZAMESTNANIA V SPOJITOSTI SO SÚČASNÝM A TRVALÝM POBYTOM PODĽA SODB 2021

CROSS-BORDER COMMUTING TO WORK IN CONNECTION WITH CURRENT AND PERMANENT RESIDENCE ACCORDING TO THE 2021 CENSUS

ABSTRAKT

Článok sa zaoberá cezhraničnou dochádzkou obyvateľov do zamestnania v kontexte súčasného a trvalého pobytu na základe údajov získaných zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021. Hlavným cieľom je analyzovať pobyt obyvateľov (súčasný vs. trvalý) a ich cezhraničnú dochádzku do práce s pridruženými charakteristikami dochádzky a zamestnanecko-vzdelanostnou štruktúrou.

ABSTRACT

The article deals with the cross-border commuting of residents in the context of current and permanent residence based on the data obtained from the 2021 Population and Housing Census. The main objective is to analyze the stay of residents (current versus permanent) and their cross-border commuting to work with related commuting characteristics and the structure of employment and education.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

dochádzka, prichádzajúce obyvateľstvo, odchádzajúce obyvateľstvo, periodicita dochádzky, spôsob dopravy, dochádzka do zamestnania, vzdelanie, klasifikácie zamestnaní

KEY WORDS

commuting, incommuting population, outcommuting population, periodicity of commuting, mode of transport, commuting to work, education, employment classification

1. ÚVOD

Jedným z najvýznamnejších priestorových druhov mechanického pohybu obyvateľstva je sledovanie dochádzky do zamestnania. Priestorový nesúlad medzi bydliskom a pracoviskom je možné prekonať pomocou dochádzky za prácou [8]. V rámci Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 (ďalej len „SODB 2021“) sa zisťovali informácie o spôsobe dopravy, periodicite dochádzky, mieste zamestnania ale aj o súčasnom a trvalom pobyte obyvateľov. Na základe získaných údajov sa vypracovala nasledujúca analýza dochádzky obyvateľov do zamestnania, ktorá berie to úvahy súčasný ale aj trvalý pobyt obyvateľov a miesto výkonu zamestnania na Slovensku ako aj v zahraničí. Analýza dochádzky sa okrem priestorových aspektov rozšírila aj o štrukturálne charakteristiky dochádzajúcich do zamestnania – periodicitu dochádzky, spôsob dopravy, klasifikáciu druhu zamestnania podľa tried ISCO¹ a vzdelanostnú štruktúru.

---

¹ SK-ISCO-08 (triedy) je medzinárodná štandardná klasifikácia zamestnaní a vyjadruje konkrétny druh vykonávanej práce.

2. TEORETICKO–METODOLOGICKÁ ČASŤ

Pod pojmom dochádzka do zamestnania rozumieme cestovanie medzi miestom bývania a miestom pracoviska [3]. Pri štúdiu dochádzky sa často stretávame s problémom získavania údajov, ktoré by zodpovedali definícii dochádzky [4]. Jedným zo základných zdrojov údajov o dochádzke sú výsledky sčítaní obyvateľov, domov a bytov. Vtedy sa za dochádzajúcich do zamestnania považujú ekonomicky aktívni obyvatelia, ktorí na ceste do zamestnania prekročia hranice štatistickej jednotky. Je preto dôležité, aká štatistická jednotka sa pri dochádzke do zamestnania vyberie, pretože výber môže skresliť skutočný stav. Ak by sa za najmenšiu štatistickú jednotku považoval jeden byt, potom prakticky všetci zamestnaní obyvatelia by sa považovali za dochádzajúcich, pretože iba málo obyvateľov pracuje z domu. Na druhej strane, ak by sa za štatistickú jednotku považoval celý štát, potom by sa za dochádzajúcich do zamestnania považovali iba tí, ktorí prekračujú na ceste do zamestnania štátne hranice [5].

Cieľom bolo z údajov získaných počas SODB 2021 vybrať skupiny obyvateľov, s rôznou kombináciou trvalého a súčasného pobytu na Slovensku a v zahraničí, ktorí dochádzajú za prácou. Dochádzka za prácou sa považuje za legálny druh migrácie a v rámci medzinárodnej migrácie sa považuje za jej najdôležitejší článok. Celkovo dochádzka za prácou má vysoko pozitívny vplyv aj na trh práce. Dochádzka za prácou do a zo Slovenska je len minimálne skúmaná a v tomto smere zaostávame za inými štátmi Európskej únie [2].

Dôležité je pochopiť, prečo obyvatelia odchádzajú za prácou. Ako uvádza Divinský, [1], existujú viaceré relevantné teórie, ktoré vysvetľujú dochádzku za prácou. Ide o:

- makroekonomickú teóriu nerovnováhy, v ktorej sa uvádzajú ako hlavné dôvody dochádzky za prácou nerovnováha medzi dopytom po práci a ponukou práce v krajine pôvodu a cieľovej krajine;
- teóriu duálneho trhu práce, ktorá vychádza z toho, že existujú dva trhy práce (jeden pre domácich pracovníkov a druhý pre migrantov) a z povahy dopytu po práci v industriálnej spoločnosti, kde je sústavná potreba nízko kvalifikovanej pracovnej sily. Na základe tejto teórie je dochádzka za prácou potrebná na zaplnenie pracovných miest, keďže zamestnanie domácich pracovníkov by viedlo k zvyšovaniu miezd a tým aj k inflácii;
- teória svetového systému, ktorá vysvetľuje dochádzku za prácou ako formovanie mobilnej spoločnosti v periférnych oblastiach sveta, ktorá sa sformovala na základe dôsledku prenikania industriálnych ekonomických vzťahov do týchto oblastí. Hlavným dôsledkom tohto procesu je odlev pracovnej sily, ktorá je priamym dôsledkom prílevu kapitálu a ďalších výdobytkov do okrajových oblastí;
- teória faktorov push a pull predpokladá, že dochádzka za prácou je na jednej strane vyvolaná faktormi, ktoré nútia obyvateľov odísť z krajiny za prácou do inej krajiny (nepriaznivé ekonomické pomery a podobne) a faktormi, ktoré ich do inej krajiny za prácou priťahujú (lepšie mzdové ohodnotenie a podobne). Dochádzka za prácou je v tomto prípade výsledkom porovnania medzi týmito faktormi.

V kontexte SODB 2021 dochádzka do zamestnania vyjadruje údaj o dochádzaní do zamestnania do danej územnej jednotky obyvateľa z miesta súčasného pobytu. Smer dochádzky predstavuje odchádzajúcich alebo prichádzajúcich do/z vybranej

územnej jednotky. Periodicitou dochádzky do zamestnania sa vyjadruje údaj o pravidelnosti dochádzky do zamestnania z miesta súčasného pobytu. Denná periodičita dochádzky predstavuje každodenné dochádzanie do zamestnania z miesta súčasného pobytu. Inak ako denne vyjadruje napr. 12 hodinové pracovné zmeny (krátky/dlhý týždeň) alebo akékoľvek dochádzanie inak ako každý deň. Spôsob dopravy do zamestnania vyjadruje údaj o prevažujúcom spôsobe dopravy, ktorý obyvateľ využíva počas najdlhšieho úseku cesty (napr. auto, vlak, autobus, MHD, kolobežka). Dochádzka do zamestnania a premenné vzťahujúce sa na dochádzku do zamestnania sa zisťovali u obyvateľov s ekonomickou aktivitou: pracujúci, pracujúci dôchodca alebo nezistené [7].

V SODB 2021 sa rozlišovali dva druhy pobytu, trvalý pobyt a súčasný pobyt. Trvalý pobyt predstavuje pobyt obyvateľa spravidla v mieste jeho stáleho bydliska na území Slovenskej republiky. Obyvateľ musí byť na trvalý pobyt v Slovenskej republike registrovaný a v tom istom čase môže mať iba jeden trvalý pobyt. Súčasný pobyt predstavuje pobyt obyvateľa v mieste jeho reálneho (skutočného) bydliska na území Slovenskej republiky v referenčnom dátume sčítania (k 1. 1. 2021), ktoré môže ale nemusí byť zhodné s trvalým pobytom. Obyvateľ nemusí byť na súčasný pobyt registrovaný.

Skupiny obyvateľov, ktoré sa analyzujú, využívajú na dochádzku za prácou rôzne spôsoby dopravy (osobný automobil, autobus, vlak alebo neuviedli spôsob dopravy). Najpočetnejšiu časť vo všetkých sledovaných skupinách tvoria obyvatelia, ktorí preferujú osobný automobil. Ostatné druhy dopravy využíva len malá časť obyvateľov. Preto sa do hlbšej analýzy, v ktorej sa kombinujú dochádzkové premenné spolu s inými štruktúrnymi charakteristikami, vybrala tá časť obyvateľstva, ktorá podľa SODB 2021 dochádza za prácou osobným automobilom.

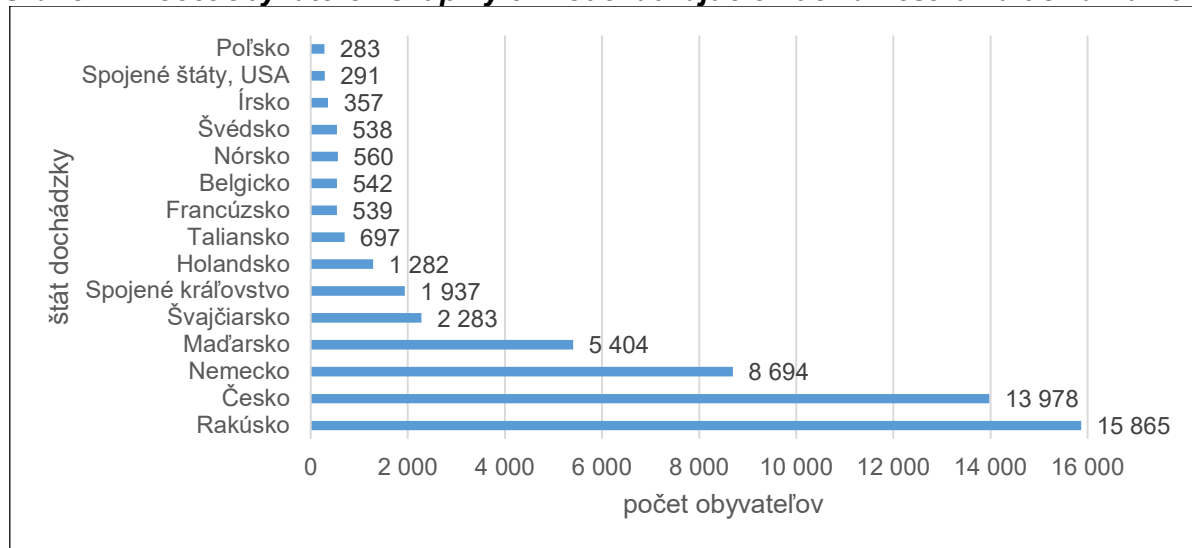
Pri analýze štátov, z ktorých na Slovensko prichádza najviac obyvateľov za prácou, alebo do ktorých dochádza najviac Slovákov za prácou sa vybrali len najpočetnejšie. Rovnako je to aj pri analýze klasifikácie druhu zamestnania, v ktorých sa analyzovalo len 10 najviac zastúpených skupín. Analyzovaní obyvatelia boli rozdelení do 4 skupín. Prvú skupinu tvoria obyvatelia, ktorí majú trvalý aj súčasný pobyt na Slovensku ale pracujú v zahraničí. Druhú skupinu tvoria obyvatelia, ktorí majú trvalý pobyt na Slovensku, súčasný pobyt v zahraničí a miesto výkonu zamestnania na Slovensku. Tretiu skupinu tvoria obyvatelia, ktorí majú súčasný pobyt na Slovensku, trvalý pobyt v zahraničí a miesto výkonu zamestnania je takisto v zahraničí. Poslednú, čiže štvrtú skupinu tvoria obyvatelia, ktorí majú súčasný pobyt na Slovensku, trvalý pobyt v zahraničí a miesto výkonu zamestnania je Slovenská republika.

3. OBYVATELIA S TRVALÝM AJ SÚČASNÝM POBYTOM NA SLOVENSKU, PRACUJÚCI V ZAHRANIČÍ

Podľa údajov o dochádzke z SODB 2021 má 75 425 obyvateľov svoj trvalý a súčasný pobyt na Slovensku, ale zamestnanie má mimo územia Slovenska. Táto časť obyvateľstva môže byť definovaná ako trvalo aj súčasne bývajúce obyvateľstvo na Slovensku pracujúce v zahraničí (skupina č. 1). Najvyššia dochádzka za prácou je do susedného Rakúska (15 865 obyvateľov) a Česka (13 978 obyvateľov). Za prácou do Nemecka odchádza 8 694 obyvateľov, zatiaľ čo do susedného Maďarska 5 404. Vyššie počty odchádzajúcich obyvateľov za prácou sú aj do Švajčiarska (2 283 obyvateľov) a Spojeného kráľovstva (1 937 obyvateľov). Nízka dochádzka za prácou

je do Poľska, kde do zamestnania dochádza 283 obyvateľov a na Ukrajinu, kam dochádza 56 obyvateľov (graf č. 1).

Graf č. 1: Počet obyvateľov skupiny č. 1 odchádzajúcich do zamestnania do zahraničia

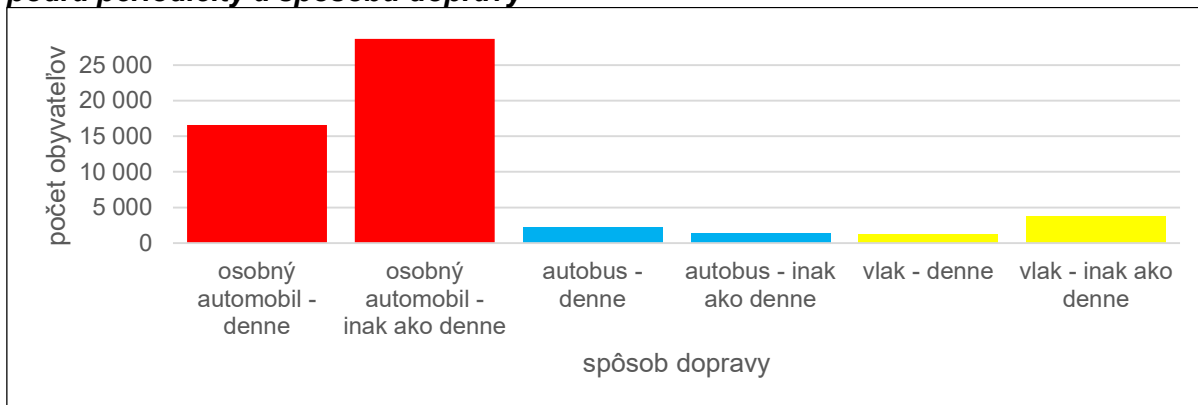

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

Periodicita dochádzky obyvateľov za prácou do zahraničia je rozdielna v dennej a inej ako dennej periodicite. Denne dochádza za prácou 24 979 obyvateľov a inak ako denne 42 980 obyvateľov Slovenska. 3 368 obyvateľov za prácou do zahraničia nedochádza, ale ako miesto výkonu práce majú uvedené zahraničie. Zrejme ide o obyvateľov pracujúcich z domu alebo inú formu zamestnania.

Najpreferovanejším spôsobom dopravy (graf. č. 2) do zamestnania do zahraničia je osobný automobil (pri dennej dochádzke aj pri dochádzke inej ako dennej). Pri dennej dochádzke osobný automobil využíva 16 575 obyvateľov (čo predstavuje 66,4 % zo všetkých denne dochádzajúcich obyvateľov) a pri inej ako dennej 28 720 obyvateľov (čo predstavuje 66,8 % zo všetkých inak ako denne dochádzajúcich obyvateľov). Pri dennej dochádzke za prácou do zahraničia využíva autobusovú dopravu 2 191 obyvateľov (8,8 %) a pri inej ako dennej je to 1 366 obyvateľov (3,2 %). Prepravu vlakom pri dennej dochádzke za prácou využíva 1 200 obyvateľov (4,8 %) a pri inej ako dennej je to 3 565 obyvateľov (8,3 %).

Graf č. 2: Počet obyvateľov skupiny č. 1 odchádzajúcich do zamestnania do zahraničia podľa periodicity a spôsobu dopravy

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

Najviac obyvateľov odchádza za prácou do Rakúska, Česka, Nemecka a Maďarska (tabuľka č. 1). Rakúsko je susediacou krajinou Slovenska, dennú dochádzku do zamestnania v pracovnom týždni uviedlo 4 978 obyvateľov a inú ako dennú 7 400 obyvateľov. V oboch prípadoch obyvatelia preferujú osobný automobil. Pri dochádzke do zamestnania inej ako dennej 1 248 obyvateľov využíva vlak ako spôsob dopravy. Najmenej dochádzajúcich do zamestnania využíva autobus.

Do susedného Česka dennú dochádzku do práce osobným automobíkom uviedlo 4 022 obyvateľov, inú ako dennú dochádzku 4 995 obyvateľov. Rovnako ako v predchádzajúcom prípade, aj pri dochádzke do práce do Česka, väčšina obyvateľov používa osobný automobil. Autobusová doprava sa využíva vo väčšej miere ako pri dochádzke do Rakúska, najmä pri dennej dochádzke do práce ju využíva 431 obyvateľov, čo je viac ako pri vlakovej doprave, ktorou denne chodí do práce 267 obyvateľov pracujúcich v Čechách. Pri inej ako dennej dochádzke je opäť preferovanejší vlak, ktorým cestuje 1 240 obyvateľov. 7 051 obyvateľov pracujúcich v Nemecku dochádza za prácou len inak ako denne. Najfrekvencovanejším spôsobom dopravy, do práce do Nemecka je opäť osobný automobil. Denná dochádzka 2 315 obyvateľov v pracovnom týždni do Maďarska, prevláda nad inou ako dennou (751 obyvateľov). V oboch periodicitách sa na dochádzku do práce využíva najmä osobný automobil. Zaujímavá je vyššia preferencia autobusovej dopravy oproti predchádzajúcim štátom, ktorú denne využíva 1 071 obyvateľov a inak ako denne 425 obyvateľov. Spôsob dopravy vlakom do zamestnania do Maďarska preferuje sumárne 224 obyvateľov.

Tabuľka č. 1.: Počet obyvateľov skupiny č. 1 odchádzajúcich do zamestnania do zahraničia podľa periodicity a spôsobu dopravy

Štát zamestnania	Periodicita dochádzky	Spôsob dopravy	Počet dochádzajúcich do zamestnania	Podiel (%)*
Rakúsko	denne (v rámci pracovného týždňa)	osobný automobil	4 978	78,9
Rakúsko	denne (v rámci pracovného týždňa)	autobus okrem MHD	57	0,9
Rakúsko	denne (v rámci pracovného týždňa)	vlak	615	9,8
Rakúsko	inak ako denne	osobný automobil	7 400	77,4
Rakúsko	inak ako denne	autobus okrem MHD	92	1,0
Rakúsko	inak ako denne	vlak	1 248	13,1
Česko	denne (v rámci pracovného týždňa)	osobný automobil	4 022	60,7
Česko	denne (v rámci pracovného týždňa)	autobus okrem MHD	431	6,5
Česko	denne (v rámci pracovného týždňa)	vlak	267	4,0
Česko	inak ako denne	osobný automobil	4 995	67,9
Česko	inak ako denne	autobus okrem MHD	340	4,6
Česko	inak ako denne	vlak	1 240	16,9
Nemecko	inak ako denne	osobný automobil	7 051	81,1
Nemecko	inak ako denne	autobus okrem MHD	83	1,0
Nemecko	inak ako denne	vlak	204	2,3

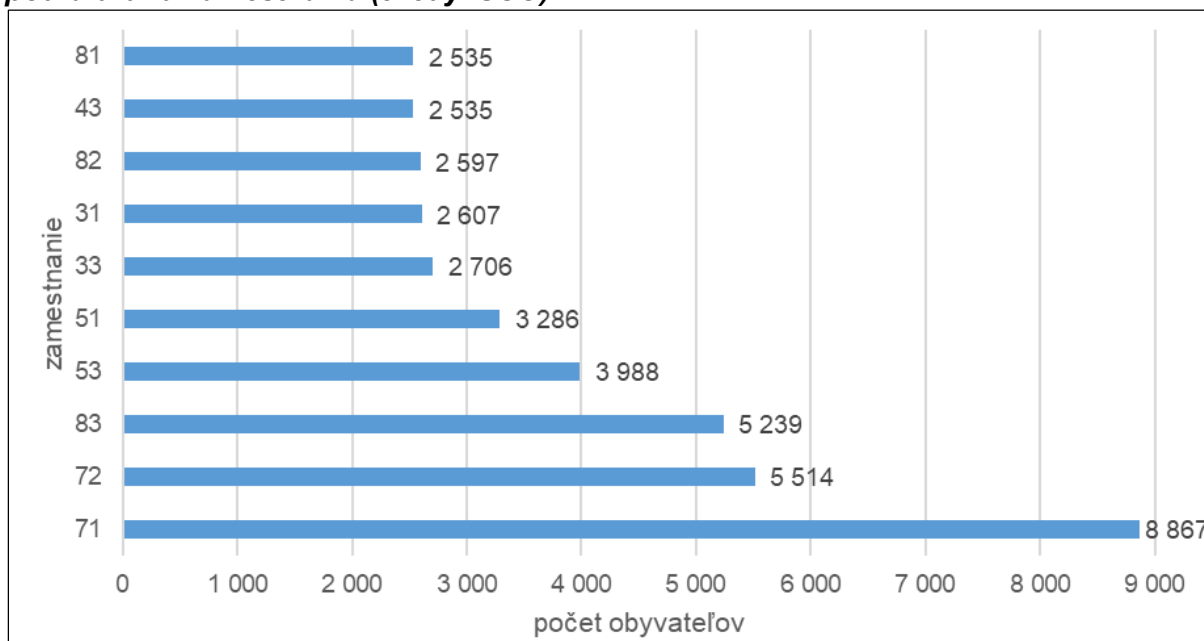
Maďarsko	denne (v rámci pracovného týždňa)	osobný automobil	2 315	58,7
Maďarsko	denne (v rámci pracovného týždňa)	autobus okrem MHD	1 071	27,2
Maďarsko	denne (v rámci pracovného týždňa)	vlak	102	2,6
Maďarsko	inak ako denne	osobný automobil	751	51,3
Maďarsko	inak ako denne	autobus okrem MHD	425	29,0
Maďarsko	inak ako denne	vlak	122	8,3

* Predstavuje podiel denne a inak ako denne dochádzajúcich obyvateľov v rámci daného štátu podľa spôsobu dopravy.

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

Pri pohľade na klasifikáciu zamestnaní ISCO podľa druhu zamestnania, 8 867 obyvateľov pracuje v zahraničí ako kvalifikovaní stavební robotníci a remeselníci (graf č. 3). Ďalších 5 514 je zamestnaných kvalifikovaných ako robotníci v hutníctve a strojárstve. Tretiu najpočetnejšiu skupinu tvoria obyvatelia pracujúci ako vodič a obsluha pojazdných strojných zariadení (5 239 obyvateľov). Výrazné zastúpenie v dochádzke za prácou do zahraničia majú aj obyvatelia pracujúci v oblasti osobnej starostlivosti, ktorých je 3 988 a pracovníci v osobných službách (3 286 obyvateľov). Najmenej obyvatelia pracujú ako farmári, rybári, poľovníci a zberači úrody (30 obyvateľov).

Graf č. 3: Počet obyvateľov skupiny č. 1 odchádzajúcich do zamestnania do zahraničia podľa druhu zamestnania (triedy ISCO)

Poznámka: 71 – kvalifikovaní stavební robotníci a remeselníci okrem elektrikárov, 72 – kvalifikovaní robotníci v hutníctve, strojárstve a podobní robotníci, 83 – vodiči a obsluha pojazdných strojných zariadení, 53 – pracovníci v oblasti osobnej starostlivosti, 51 – pracovníci v osobných službách, 33 – odborní pracovníci administratívnych, podporných a obchodných činností, 31 – technici a odborní pracovníci v oblasti vedy a techniky, 82 – montážni robotníci, 43 – administratívni pracovníci na záznam číselných a skladových údajov, 81 – operátori stacionárnych strojov a zariadení.

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

V rámci periodicity a druhu zamestnania sa pri dochádzke do zamestnania brali do úvahy len obyvatelia, ktorí ako najpreferovanejší spôsob dopravy za prácou

do zahraničia využívajú osobný automobil. Aj v dennej, ale aj inej ako dennej dochádzke sa ukázalo, že najpočetnejšiu skupinu obyvateľov odchádzajúcich za prácou do zahraničia tvoria kvalifikovaní stavební robotníci a remeselníci. Pri dennej dochádzke je to 2 324 obyvateľov. V rámci dennej dochádzky 1 297 obyvateľov je zamestnaných v hutníctve a strojárstve a 1 153 pracuje ako vodič a obsluha pojazdných strojných zariadení. Zastúpenie má aj dochádzka za prácou v administratíve, 1 141 obyvateľov denne dochádza za prácou odborných pracovníkov administratívnych činností a 719 obyvateľov pracuje ako administratívni pracovníci na základe číselných a skladových údajov.

Najviac obyvateľov odchádzajúcich inak ako denne osobným automobíлом pracuje ako stavební robotníci – 4 934. Zaujímavé je, že kvalifikovaní robotníci najviac využívajú dochádzku za prácou inak ako denne. Rovnako je to aj v prípade vodičov a obsluhy pojazdných strojných zariadení (3 007 obyvateľov) a robotníkov v hutníctve (2 919 obyvateľov), ktorých inak ako denne odchádza za prácou viac ako denne. Zastúpenie majú aj pracovníci v osobnej starostlivosti, ktorých autom inak ako denne odchádza do zamestnania až 1 767, a pracovníci v osobných službách – 1 283.

Pri analýze dochádzky do zamestnania sa brali do úvahy štáty s najvyššou dennou mierou dochádzky za prácou, čiže Rakúsko, Česko a Maďarsko. Pri štruktúre zamestnaní sa zohľadnil spôsob dopravy, ktorí obyvatelia najviac využívajú za dochádzkou do zamestnania – osobný automobil. Obyvatelia, ktorí denne odchádzajú za prácou do susedného Rakúska, pracujú ako kvalifikovaní stavební robotníci a remeselníci (643 obyvateľov), pracovníci v osobných službách (380 obyvateľov), kvalifikovaní robotníci v hutníctve a strojárstve (350 obyvateľov) či ako vodiči a obsluha pojazdných strojných zariadení (339 obyvateľov). Štruktúra pracujúcich obyvateľov v Česku je iná ako v Rakúsku. Najpočetnejším zamestnaním je aj v tomto prípade skupina kvalifikovaných stavebných robotníkov (487 obyvateľov), no ďalšie skupiny sa už odlišujú. Druhou najpočetnejšou skupinou denne odchádzajúcich je 463 obyvateľov, ktorí pracujú ako robotníci v hutníctve, nasleduje skupina odborných pracovníkov administratívnych, podporných a obchodných činností (391 obyvateľov) a technici a odborní pracovníci v oblasti vedy a techniky (251 obyvateľov). Denne odchádzajúci obyvatelia Slovenska za prácou do Maďarska pracujú najčastejšie ako montážni robotníci (212 obyvateľov), administratívni pracovníci na základe číselných a skladových údajov (173 obyvateľov) a ako učitelia a odborní pedagogickí zamestnanci (149 obyvateľov).

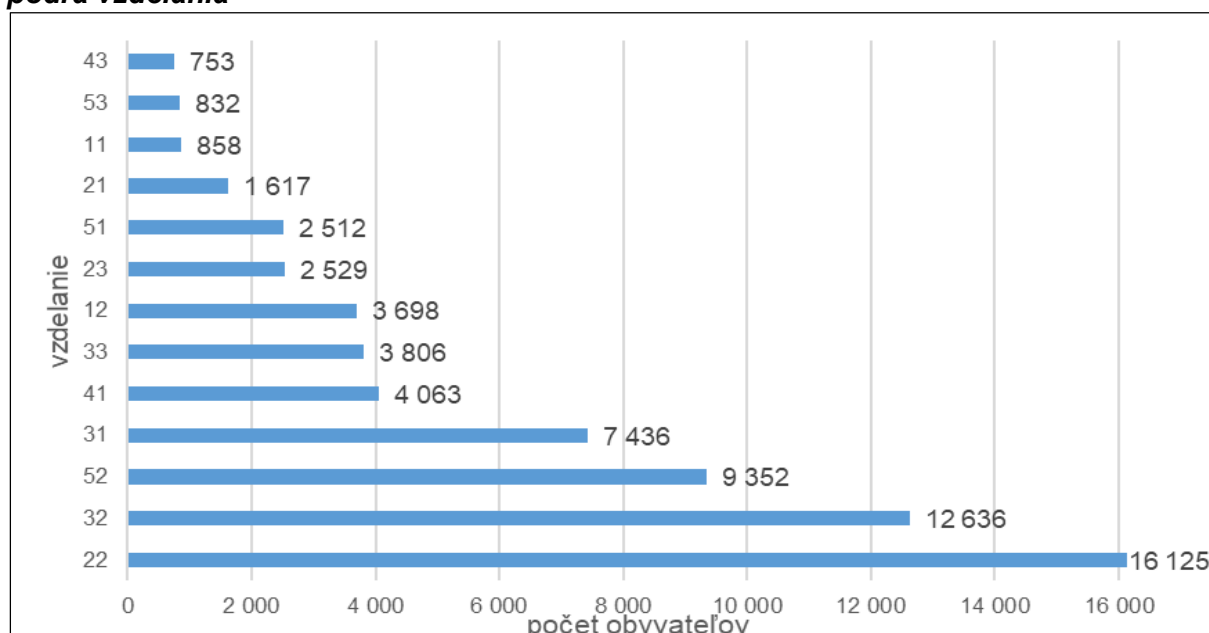
V rámci inej ako dennej dochádzky sa analyzovali 3 vybrané štáty, kde sú počty obyvateľov prichádzajúcich do práce najvyššie. V tomto prípade Maďarsko nahradilo Nemecko a analyzovala sa len skupina obyvateľov, ktorý na dopravu do zamestnania využívajú osobný automobil. Z dôvodu vzdialenosti je preferencia dochádzky do zamestnania inak ako denne vyššia do Nemecka ako do Maďarska. Najvyšší počet obyvateľov, ktorí dochádzajú inak ako denne za prácou do Rakúska pracuje ako stavební robotníci a remeselníci (1 135 obyvateľov). Druhou skupinou sú obyvatelia pracujúci v oblasti osobnej starostlivosti (1 074 obyvateľov), nasledujú pracovníci v osobných službách (605 obyvateľov) a vodiči a obsluha pojazdných strojných zariadení (535 obyvateľov). V štruktúre dochádzajúcich obyvateľov do susedného Česka, najväčší počet predstavujú stavební robotníci a remeselníci (904 obyvateľov). Nasledujú robotníci v hutníctve a strojárstve (774 obyvateľov), vodiči (372 obyvateľov), technici a odborní pracovníci v oblasti vedy a techniky (270 obyvateľov) a špecialisti

v oblasti vedy a techniky (253 obyvateľov). Ďalšou krajinou je Nemecko, ktoré nie je susediacim štátom Slovenskej republiky ale dochádzka obyvateľov do zamestnania je tam tretia najvyššia. 1 568 obyvateľov pracuje ako stavební robotníci a remeselníci, 967 obyvateľov pracujú ako robotníci v hutníctve a strojárstve a 634 obyvateľov pracuje ako vodiči a obsluha pojazdných strojných zariadení.

Čo sa týka vzdelanostnej štruktúry obyvateľov (graf č. 4) pracujúcich a dochádzajúcich do zamestnania mimo Slovenska, najvyššie zastúpenie majú obyvatelia s najvyšším dosiahnutým vzdelaním stredoškolským s výučným listom (16 125 obyvateľov). Nasleduje skupina obyvateľov, ktorá má ukončené vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa (9 352 obyvateľov), obyvatelia s ukončeným odborným vzdelaním (4 425 obyvateľov) a nadstavbovým vzdelaním (4 063 obyvateľov). Na druhej strane najmenej obyvateľov, ktorí odchádzajú za prácou do zahraničia je bez vzdelania (62 obyvateľov) alebo majú ukončené pomaturitné vzdelanie (703 obyvateľov).

Graf č. 4: Počet obyvateľov skupiny č. 1 odchádzajúcich do zamestnania do zahraničia podľa vzdelania

Poznámka: 22 – stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) s výučným listom, 32 – úplné stredné vzdelanie (s maturitou) odborné, 52 – vysokoškolské vzdelanie - 2. stupeň (Ing.; Mgr.; MUDr.; a i.), 31 – úplné stredné vzdelanie (s maturitou) odborné (učňovské) s výučným listom, 41 – vyššie odborné vzdelanie nadstavbové (maturita absolventov učebných odborov stredných odborných škôl), 33 – úplné stredné vzdelanie (s maturitou) všeobecné, 12 – základné vzdelanie – 2. stupeň základnej školy, 23 – stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) s vysvedčením o záverečnej skúške, 51 – vysokoškolské vzdelanie – 1. stupeň (Bc.), 21 – stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) bez výučného listu (zaškolenie, zaučenie), 11 – základné vzdelanie – 1. stupeň základnej školy, 53 – vysokoškolské vzdelanie – 3. stupeň (PhD.; a i.), 43 – vyššie odborné vzdelanie vyššie odborné (absolventská skúška, absolventský diplom).

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

Pri analýze periodicity dochádzky obyvateľov do zamestnania do iných štátov, boli braní do úvahy len obyvatelia, ktorí uviedli ako spôsob dopravy osobný automobil (ide o najviac využívaný spôsob prepravy). Značná prevaha dochádzky do zamestnania autom pri inej ako dennej periodicite sa vyskytuje vo všetkých vzdelanostných skupinách obyvateľov. Najvyšší počet obyvateľov, ktorí odchádzajú za prácou

do zahraničia má ukončené stredné vzdelanie s výučným listom. Aj pri periodicite dochádzky inak ako denne práve táto skupina má najvyššie zastúpenie (7 177 obyvateľov). Denne ich odchádza 4 082. Druhou najpočetnejšou skupinou sú obyvatelia s ukončeným odborným vzdelaním, ktorých inak ako denne odchádza osobným automobilom do zahraničia 6 126 a pri dennej dochádzke 2 876 obyvateľov. Vysoký je aj počet odchádzajúcich obyvateľov inak ako denne s ukončeným vzdelaním odborným (učňovským) s výučným listom, ktorých v tejto periodicite odchádzalo za prácou 3 618, a denne odchádzalo 1 816. Zastúpenie majú aj obyvatelia odchádzajúci inak ako denne s ukončeným 2. stupňom vysokej školy (3 282 obyvateľov) a denne 2 641 obyvateľov. Veľmi vyrovnané zastúpenie v oboch periodicitách odchádzania majú obyvatelia s ukončeným základným vzdelaním 1. stupňa, ktorých inak ako denne odchádza 223 a denne 226 obyvateľov a obyvatelia s ukončeným pomaturitným vzdelaním. Inak ako denne ich osobným automobilom odchádza 284 obyvateľov a denne 173.

Rakúsko je štátom, do ktorého odchádza za prácou najviac obyvateľov so súčasným aj trvalým pobytom na Slovensku, pričom na prepravu využívajú osobný automobil. Títo obyvatelia podľa klasifikácie zamestnaní vykonávajú najpočetnejšie zamestnanie ako stavební robotníci a najviac z nich má najvyššie ukončené stredoškolské vzdelanie s výučným listom (291 obyvateľov). Podobne ako Rakúsko je na tom Česko, kde je takisto najčastejšia dochádzka osobným automobilom za prácou stavebného robotníka a remeselníka, ktorí majú najvyššie dosiahnuté stredoškolské vzdelanie s výučným listom (252 obyvateľov). Oproti Rakúsku, do ktorého za prácou odchádzajú primárne robotníci a pracovníci v službách, do Česka odchádza aj 129 vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov (s ukončeným 2. stupňom vysokej školy), ktorí pracujú ako odborní pracovníci administratívnych, podporných a obchodných činností. Poslednou sledovanou krajinou je Maďarsko, kam odchádza denne 141 obyvateľov s ukončeným vysokoškolským vzdelaním za prácou učiteľa a odborného pedagogického pracovníka. Najviac obyvateľov dochádzajúcich do Maďarska je zamestnaných ako montážni robotníci, z ktorých 68 má ukončené stredoškolské vzdelanie s výučným listom, 32 obyvateľov má ukončené stredné odborné vzdelanie a 32 odborné (učňovské) s výučným listom.

Pri dochádzke do zamestnania inak ako denne najviac obyvateľov odchádza do Rakúska, kde pracujú ako stavební robotníci a remeselníci. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie týchto obyvateľov je stredoškolské s výučným listom (368 obyvateľov), odborné (210 obyvateľov) a odborné (učňovské) s výučným listom (145 obyvateľov). Rovnakú vzdelanostnú štruktúru majú aj ďalšie zamestnania – pracovníci v oblasti osobnej starostlivosti a pracovníci v osobných službách. Obyvatelia dochádzajú takisto do Česka a Nemecka kde je najvyššia iná ako denná dochádzka do zamestnania osobným automobilom za prácou stavebného robotníka a remeselníka a vzdelanostná štruktúra je rovnaká ako v prípade Rakúska.

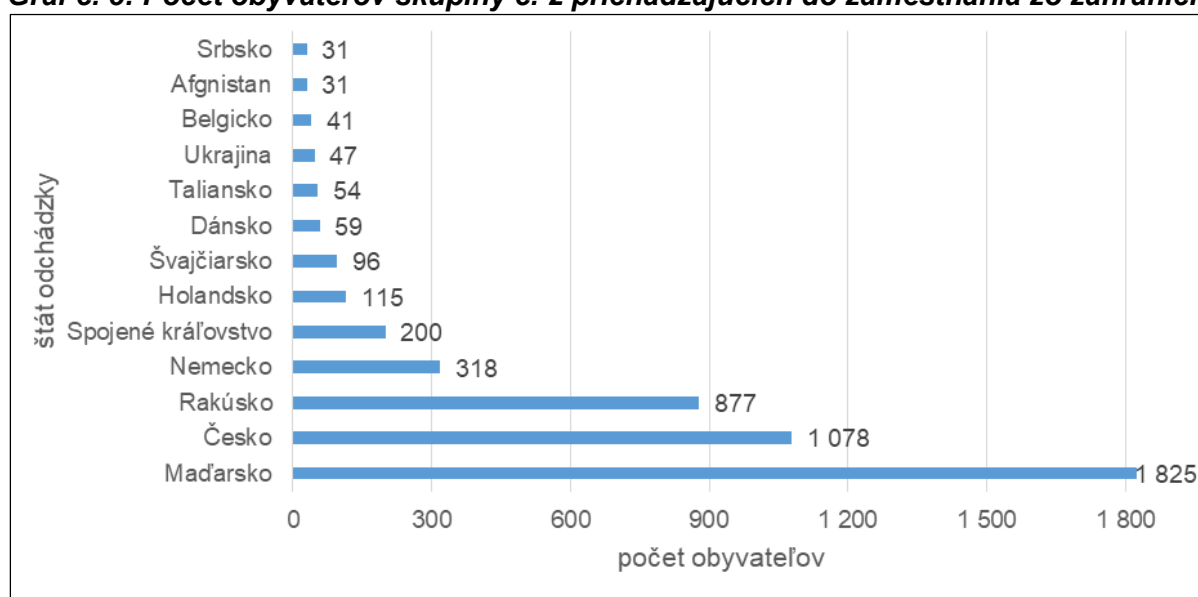
Vzdelanostná štruktúra obyvateľov, ktorí odchádzajú za prácou do zahraničia, je odlišná pri dennej a pri inej ako dennej dochádzke. Pri dennej dochádzke odchádzajú ľudia aj za prácou do administratívy či za prácou učiteľa, čomu odpovedá ich najvyššie dosiahnuté vysokoškolské vzdelanie. Naopak, pri inej ako dennej dochádzke do zamestnania sú to najmä tie zamestnania, ktoré vysokoškolské vzdelanie nevyžadujú: ide o robotníkov a remeselníkov v stavebníctve, hutníctve a strojárstve.

4. OBYVATELIA S TRVALÝM POBYTOM NA SLOVENSKU A SÚČASNÝM POBYTOM V ZAHRANIČÍ PRACUJÚCI NA SLOVENSKU

Z údajov o dochádzke z SODB 2021 má 7 364 zamestnaných obyvateľov trvalý pobyt na Slovensku, súčasný pobyt v zahraničí a miesto výkonu zamestnania na Slovensku. Túto časť obyvateľstva možno definovať ako obyvateľstvo s trvalým pobytom na Slovensku, súčasne bývajúce v zahraničí a pracujúce na Slovensku (skupina č. 2).

Na Slovensko prichádza za prácou najviac obyvateľov z okolitých štátov (graf č. 5). Z Maďarska je to 1 825 obyvateľov, z Česka 1 078 obyvateľov a z Rakúska 877 obyvateľov. Dochádzajúcich obyvateľov za prácou z Nemecka je 318 a z Poľska iba 24 obyvateľov. Obyvateľov s trvalým pobytom na Slovensku a so súčasným pobytom na Ukrajine, pracujúcich na Slovensku je 47.

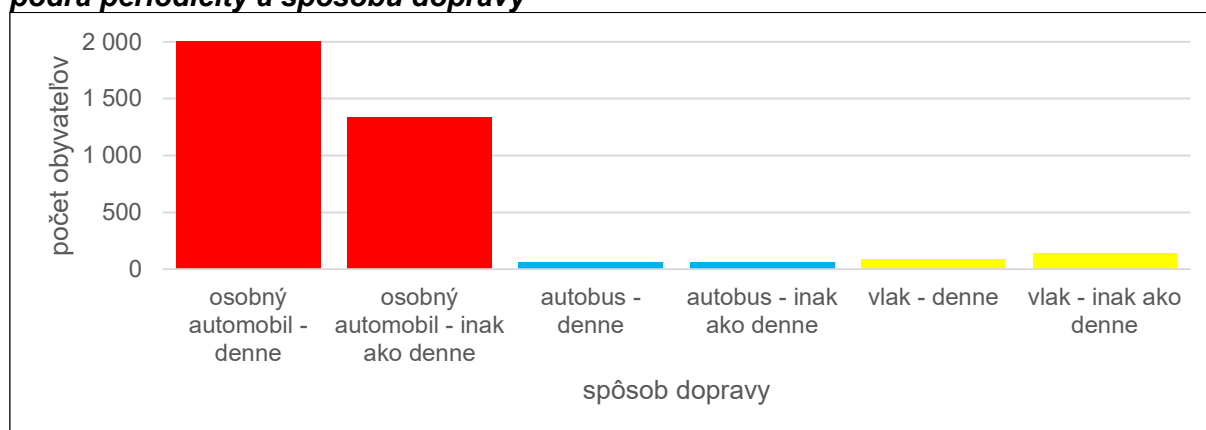
Graf č. 5: Počet obyvateľov skupiny č. 2 prichádzajúcich do zamestnania zo zahraničia

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

Z pohľadu periodicity dochádzky tvorí táto skupina obyvateľstva 2 752 zamestnaných obyvateľov dochádzajúcich na Slovensko denne (v rámci pracovného týždňa) a 2 431 zamestnaných obyvateľov dochádzajúcich inak ako denne. Najpreferovanejším spôsobom dopravy do zamestnania je osobný automobil či už pri dennej dochádzke alebo pri dochádzke inej ako dennej (graf č. 6). V dennej dochádzke zo zahraničia osobný automobil využívalo 2 004 obyvateľov (čo predstavuje 72,8 % zo všetkých denne dochádzajúcich obyvateľov), pri dochádzke inak ako denne 1 339 obyvateľov (čo predstavuje 55,1 % zo všetkých inak ako denne dochádzajúcich obyvateľov). V menšej miere obyvatelia preferujú vlak či autobus. Pri dennej dochádzke do zamestnania zo zahraničia autobus využívalo 63 obyvateľov (2,3 %) a vlak 86 obyvateľov (3,1 %). Pri dochádzke zo zahraničia inak ako denne, sa verejná doprava využívala podobne ako pri dennej dochádzke. Autobusovú dopravu využíva 62 obyvateľov (2,6 %) a vlakovú dopravu 135 obyvateľov (5,6 %) dochádzajúcich za prácou zo zahraničia na Slovensko.

Graf č. 6: Počet obyvateľov skupiny č. 2 prichádzajúcich do zamestnania zo zahraničia podľa periodicity a spôsobu dopravy

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

Najviac dochádzajúcich zo zahraničia do zamestnania na Slovensko tvoria obyvatelia, ktorí majú súčasný pobyt v Maďarsku (tabuľka č. 2). Aj vďaka tomu, že ide o susedný štát, prevláda denná dochádzka (1 366 obyvateľov), z čoho až 1 219 obyvateľov využíva na prepravu osobný automobil. Rovnaké preferencie sú aj v inak ako dennej dochádzke z Maďarska na Slovensko. Dochádzka z Česka a z Rakúska je síce početnosťou nižšia, no aj v týchto prípadoch prevláda denná dochádzka za prácou a preferovaný spôsob dopravy je osobný automobil. Obyvatelia krajín, ktoré nesusedia so Slovenskom, napríklad Nemecko, dochádzajú za prácou len inak ako denne. Aj napriek väčšej vzdialenosti pri dochádzke za prácou na Slovensko je najčastejší spôsob dopravy osobný automobil.

Tabuľka č. 2.: Počet obyvateľov skupiny č. 2 prichádzajúcich do zamestnania zo zahraničia podľa periodicity a spôsobu dopravy

Štát súčasného pobytu	Periodicita dochádzky	Spôsob dopravy	Počet dochádzajúcich do zamestnania	Podiel (%)*
Maďarsko	denne (v rámci pracovného týždňa)	osobný automobil	1 219	89,2
Maďarsko	denne (v rámci pracovného týždňa)	autobus okrem MHD	14	1,0
Maďarsko	denne (v rámci pracovného týždňa)	vlak	29	2,1
Maďarsko	inak ako denne	osobný automobil	386	84,1
Maďarsko	inak ako denne	autobus okrem MHD	10	2,2
Maďarsko	inak ako denne	vlak	20	4,4
Česko	denne (v rámci pracovného týždňa)	osobný automobil	262	36,3
Česko	denne (v rámci pracovného týždňa)	autobus okrem MHD	26	3,6
Česko	denne (v rámci pracovného týždňa)	vlak	22	3,1
Česko	inak ako denne	osobný automobil	163	45,7
Česko	inak ako denne	autobus okrem MHD	5	1,4
Česko	inak ako denne	vlak	51	14,3
Rakúsko	denne (v rámci pracovného týždňa)	osobný automobil	496	80,1

Rakúsko	denne (v rámci pracovného týždňa)	autobus okrem MHD	19	3,1
Rakúsko	denne (v rámci pracovného týždňa)	vlak	33	5,3
Rakúsko	inak ako denne	osobný automobil	193	74,8
Rakúsko	inak ako denne	autobus okrem MHD	9	3,5
Rakúsko	inak ako denne	vlak	24	9,3
Nemecko	inak ako denne	osobný automobil	201	63,2
Nemecko	inak ako denne	vlak	12	3,8

* predstavuje podiel denne a inak ako denne dochádzajúcich obyvateľov v rámci daného štátu podľa spôsobu dopravy

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

V štruktúrálnej charakteristike dochádzajúcich obyvateľov do zamestnania bez ohľadu na periodicitu a spôsob dopravy v značnej miere prevládajú špecialisti (375 obyvateľov) a odborní pracovníci administratívnych, podporných a obchodných činností (303 obyvateľov). Ďalších 295 obyvateľov dochádza zo zahraničia za prácou vodiča a obsluhy pojazdných strojných zariadení. Učiteľov a odborných pedagogických pracovníkov je 230.

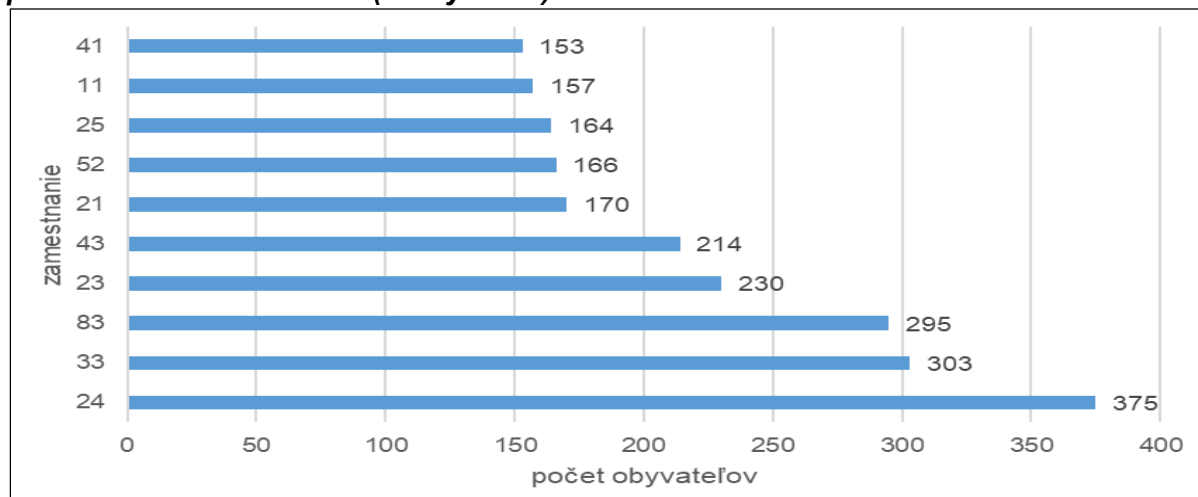
Najpreferovanejším spôsobom dopravy zo zahraničia na Slovensko za prácou je osobný automobil, iné druhy dopravy obyvateľa využívajú v oveľa menšej miere. V závislosti od periodicity dochádzky do zamestnania bola analyzovaná skupina obyvateľov dochádzajúcich do zamestnania, ktorá využíva osobný automobil. V dennej dochádzke do zamestnania osobným automobilm prevládajú zamestnania predovšetkým špecialistov, odborných pracovníkov v administratíve, riadiacich pracovníkov či zákonodarcov (graf č. 7). Pri inej ako dennej dochádzke najviac dochádzajúcich obyvateľov pracuje ako vodiči a obsluha pojazdných strojov a zariadení (143 obyvateľov). Nasledujú zamestnania zamerané na administratívu či zákonodarcovia. 50 obyvateľov pracuje ako kvalifikovaní stavební robotníci a remeselníci, 48 obyvateľov pracuje v osobných službách a 40 ako kvalifikovaní robotníci v hutníctve. Z uvedeného je možné pozorovať, že obyvateľa pracujúci manuálne dochádzajú za prácou inak ako denne a obyvateľa pracujúci v administratíve, učiteľia, ale aj špecialisti pracujúci v oblasti vedy a techniky či informačných technológií dochádzajú na Slovensko zo zahraničia denne.

Najviac obyvateľov zo zahraničia na Slovensko dochádza do zamestnania z Maďarska, Česka a Rakúska a preferujú osobný automobil nad ostatnými spôsobmi dopravy. Pri dennej dochádzke obyvateľa z Maďarska rovnako ako aj obyvateľa dochádzajúci z Rakúska pracujú primárne ako odborní pracovníci (117 obyvateľov) a špecialisti administratívnych, podporných a obchodných činností (107 obyvateľov). Najviac z obyvateľov žijúcich v Česku a dochádzajúcich denne za prácou na Slovensko, pracujú ako vodiči a obsluha pojazdných strojových zariadení (22 obyvateľov). Rovnako, ako pri celkovej dochádzke do zamestnania aj pri týchto vybraných krajinách je najnižšia dochádzka do zamestnaní spojených s poľnohospodárstvom.

Pri inej ako dennej dochádzke z Maďarska na Slovensko najviac dochádzajúcich obyvateľov už nepracuje v administratíve ale ako vodiči a obsluha pojazdných strojových zariadení (35 obyvateľov). Obyvateľa žijúci v Rakúsku dochádzajú aj inak ako denne najviac za prácou špecialistov administratívnych, podporných

a obchodných činností (23 obyvateľov) a najvyšší počet obyvateľov dochádzajúcich inak ako denne z Česka je zamestnaných ako odborných pracovníkov v administratívnych, podporných a obchodných činnostiach.

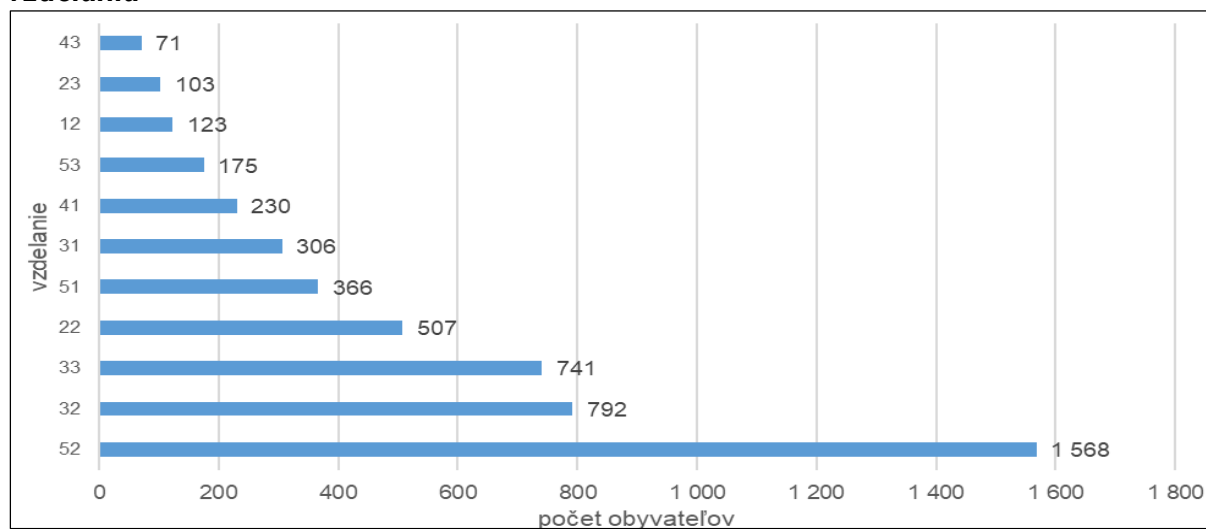
Graf č. 7: Počet obyvateľov skupiny č. 2 prichádzajúcich do zamestnania zo zahraničia podľa druhu zamestnania (triedy ISCO)

Poznámka: 24 – špecialisti administratívnych, podporných a obchodných činností, 33 – odborní pracovníci administratívnych, podporných a obchodných činností, 83 – vodiči a obsluha pojazdných strojných zariadení, 23 – učitelia a odborní pedagogickí pracovníci, 43 – administratívni pracovníci na záznam číselných a skladových údajov, 21 – špecialisti v oblasti vedy a techniky, 52 – predavači, 25 – špecialisti v oblasti informačných a komunikačných technológií, 11 – zákonodarcovia, ústavní činitelia, vysokí štátni úradníci a najvyšší predstavitelia podnikov a organizácií, 41 – všeobecní administratívni pracovníci a zapisovatelia.

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

Graf č. 8: Počet obyvateľov skupiny č. 2 prichádzajúcich do zamestnania podľa vzdelania

Poznámky: 52 – vysokoškolské vzdelanie – 2. stupeň (Ing.; Mgr.; MUDr.; a i.), 32 – úplné stredné vzdelanie (s maturitou) odborné, 33 – úplné stredné vzdelanie (s maturitou) všeobecné, 22 – stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) s výučným listom, 51 – vysokoškolské vzdelanie – 1. stupeň (Bc.), 31 – úplné stredné vzdelanie (s maturitou) odborné (učňovské) s výučným listom, 41 – vyššie odborné vzdelanie nadstavbové (maturita absolventov učebných odborov stredných odborných škôl), 53 – vysokoškolské vzdelanie – 3. stupeň (PhD.; a i.), 12 – základné vzdelanie – 2. stupeň základnej školy, 23 - stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) s vysvedčením o záverečnej skúške, 43 – vyššie odborné vzdelanie vyššie odborné (absolventská skúška, absolventský diplom).

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

Z hľadiska vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva (graf č. 8) dochádzajúceho na Slovensko za prácou značne prevládajú obyvatelia s ukončeným vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa (1 568 obyvateľov). Nasledujúcou skupinou sú obyvatelia s odborným vzdelaním (792 obyvateľov) a všeobecným vzdelaním (741 obyvateľov). Naopak najnižšiu dochádzku do zamestnania majú obyvatelia s ukončeným základným vzdelaním 1. stupňa (54 obyvateľov).

Pri periodicite dochádzky sme analyzovali len obyvateľov, ktorí dochádzajú za prácou osobným automobilom. Denná dochádzka prevláda takmer vo všetkých kategóriách vzdelania. Najväčší rozdiel medzi dennou a inou ako dennou dochádzkou je u obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa, ktorých denne dochádza 823 a inak ako denne výrazne menej, a to 360. Len pri obyvateľoch so vzdelaním s výučným listom, bez výučného listu a so základným vzdelaním 1. stupňa je iná ako denná dochádzka vyššia ako denná.

Vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľov, ktorí prichádzajú denne osobným automobilom na Slovensko za prácou, celkovo prevláda vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa a odborné vzdelanie. Väčšina dochádzajúcich pracuje v administratíve ako odborní pracovníci alebo špecialisti. Najvyšší počet je odborných pracovníkov (48 obyvateľov) a špecialistov (59 obyvateľov) v administratíve s vysokoškolským vzdelaním dochádzajúcich z Maďarska. Denne dochádza za prácou aj 59 učiteľov a odborných pedagogických pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa a 12 obyvateľov s ukončeným 3. stupňom vysokoškolského vzdelania. Obyvatelia s ukončeným vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa, žijúci na súčasnom pobyte v Česku dochádzajú denne za prácou špecialistu v oblasti vedy a techniky (11 obyvateľov), za prácou odborného pracovníka v administratíve je ich 6. Obyvatelia z Rakúska najviac dochádzajú do rovnakých zamestnaní ako obyvatelia z Maďarska a majú aj rovnakú vzdelanostnú štruktúru. Najvyšší počet vysokoškolsky vzdelaných ľudí dochádza za prácou špecialistu administratívnych činností (60 obyvateľov) a 25 obyvateľov s ukončeným vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa denne dochádza za prácou odborného pracovníka v administratívnych činnostiach. Oproti Maďarsku má Rakúsko nižší počet odchádzajúcich obyvateľov zamestnaných v školstve, 13 obyvateľov pracujúcich v tomto odbore má ukončené vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa.

Aj v inej ako dennej dochádzke obyvateľov zo zahraničia na Slovensko je prevaha vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov. U obyvateľov dochádzajúcich z Maďarska sa pozmenila štruktúra zamestnaní aj vzdelania oproti dennej dochádzke. Za prácou do administratívy dochádza 14 obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním, 23 obyvateľov s odborným vzdelaním a 23 s ukončeným vzdelaním s výučným listom, ktorí pracujú ako vodiči a obsluha pojazdných stojných zariadení a predavači.

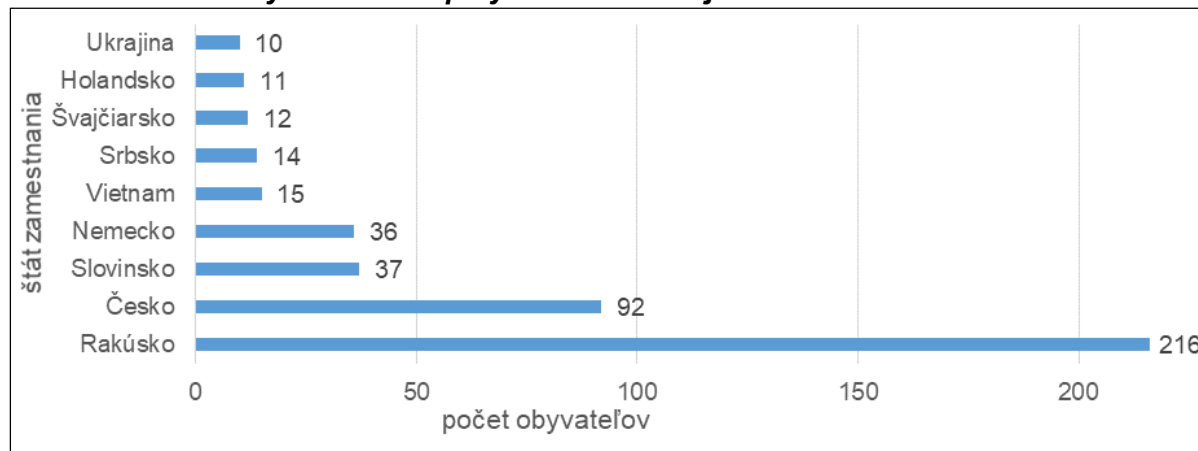
5. OBYVATELIA S TRVALÝM POBYTOM V ZAHRANIČÍ SO SÚČASNÝM POBYTOM NA SLOVENSKU PRACUJÚCI V ZAHRANIČÍ

Z údajov o dochádzke z SODB 2021 má 797 zamestnaných obyvateľov súčasný pobyt na Slovensku, trvalý pobyt v zahraničí a štát zamestnania je zahraničie. Táto časť obyvateľstva môže byť definovaná ako súčasne bývajúce obyvateľstvo na Slovensku s trvalým pobytom v zahraničí, pracujúce v zahraničí, či už v štáte svojho trvalého pobytu alebo v inom štáte (skupina č. 3).

Z hľadiska počtu dochádzajúcich za prácou (graf č. 9), najvyšší počet obyvateľov so súčasným pobytom na Slovensku odchádza za prácou do Rakúska (216), Česka (92), Slovinska (37) a Nemecka (36).

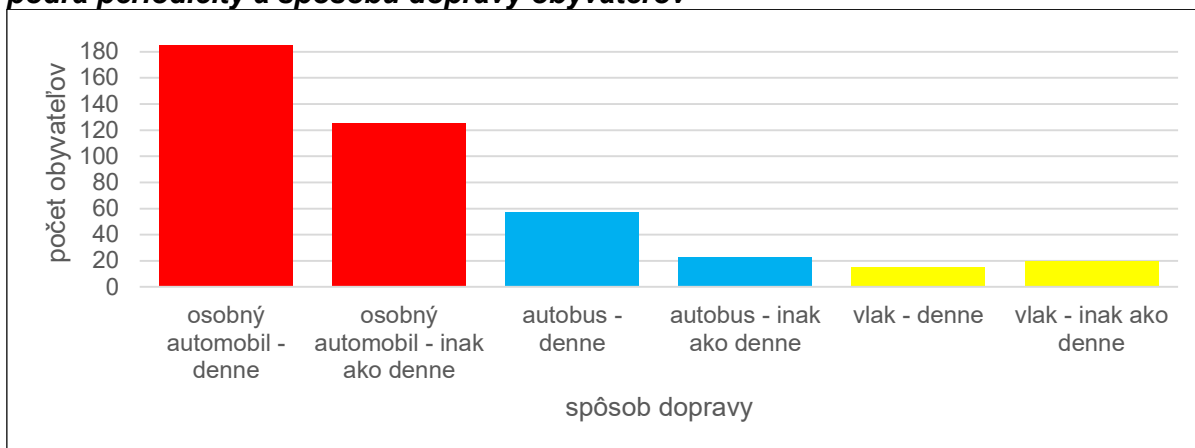
Graf č. 9: Počet obyvateľov skupiny č. 3 odchádzajúcich do zamestnania do zahraničia

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

Z hľadiska periodicity a spôsobu dopravy značne prevláda denná dochádzka do zamestnania nad inou ako dennou (graf č. 10). Denne za prácou dochádza 381 obyvateľov, z toho 185 (čo predstavuje 48,6 % zo všetkých denne dochádzajúcich obyvateľov) využíva na dopravu osobný automobil, 57 (15,0 %) obyvateľov preferuje autobus a 15 (3,9 %) vlak. Pri inej ako dennej dochádzke do zamestnania 125 obyvateľov (čo predstavuje 44,8 % zo všetkých inak ako denne dochádzajúcich obyvateľov) využíva osobný automobil, 23 autobus (8,2 %) a 20 (7,2 %) na prepravu do zamestnania preferuje vlak.

Graf č. 10: Počet obyvateľov skupiny č. 3 odchádzajúcich do zamestnania do zahraničia podľa periodicity a spôsobu dopravy obyvateľov

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

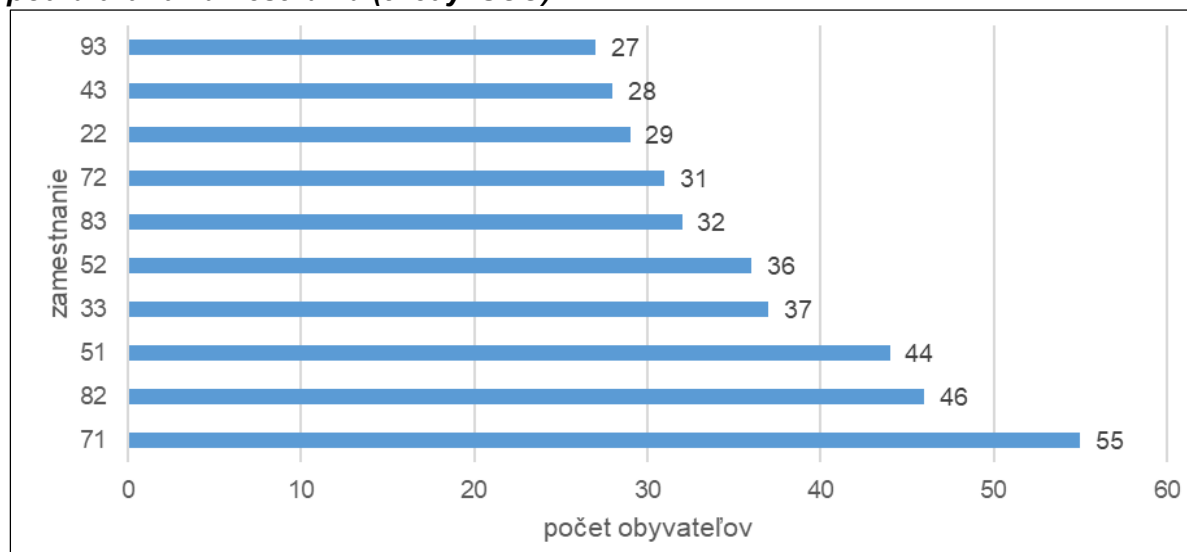
Najvyššia dochádzka tejto skupiny obyvateľov je do Rakúska a prevláda denná dochádzka nad inou ako dennou. Najčastejším spôsobom dennej dopravy je osobný automobil (66 obyvateľov) a na inú ako dennú dopravu takisto osobný automobil (33 obyvateľov). Najviac obyvateľov, ktorí využívajú na dopravu vlak dochádza za prácou do Rakúska (12 obyvateľov pri dennej periodicite a 12 obyvateľov pri inej ako dennej periodicite). Vlakovú prepravu využívajú aj obyvatelia, ktorí pracujú v Slovinku (13

obyvateľov), avšak len inak ako denne. Iná periodicita dochádzky do Slovinska nebola zistená. Čo sa týka Českej republiky, aj tu je najvyššia preferencia dennej dochádzky osobným automobilom (28 obyvateľov).

Najvyššiu dochádzku do zamestnania do zahraničia mali obyvatelia pracujúci ako kvalifikovaní stavební robotníci a remeselníci (55 obyvateľov), 46 obyvateľov pracovalo ako montážni robotníci a 44 obyvateľov odchádzalo za prácou v osobných službách (graf č. 11).

Graf č. 11: Počet obyvateľov skupiny č. 3 odchádzajúcich do zamestnania do zahraničia podľa druhu zamestnania (triedy ISCO)

Poznámka: 71 – kvalifikovaní stavební robotníci a remeselníci okrem elektrikárov, 82 – montážni robotníci, 51 – pracovníci v osobných službách, 33 – odborní pracovníci administratívnych, podporných a obchodných činností, 52 – predavači, 83 – vodiči a obsluha pojazdných strojných zariadení, 72 – kvalifikovaní robotníci v hutníctve, strojárstve a podobní robotníci, 22 – špecialisti v zdravotníctve, 43 – administratívni pracovníci na záznam číselných a skladových údajov, 93 – pomocní pracovníci v ťažbe, stavebníctve, výrobe a doprave.

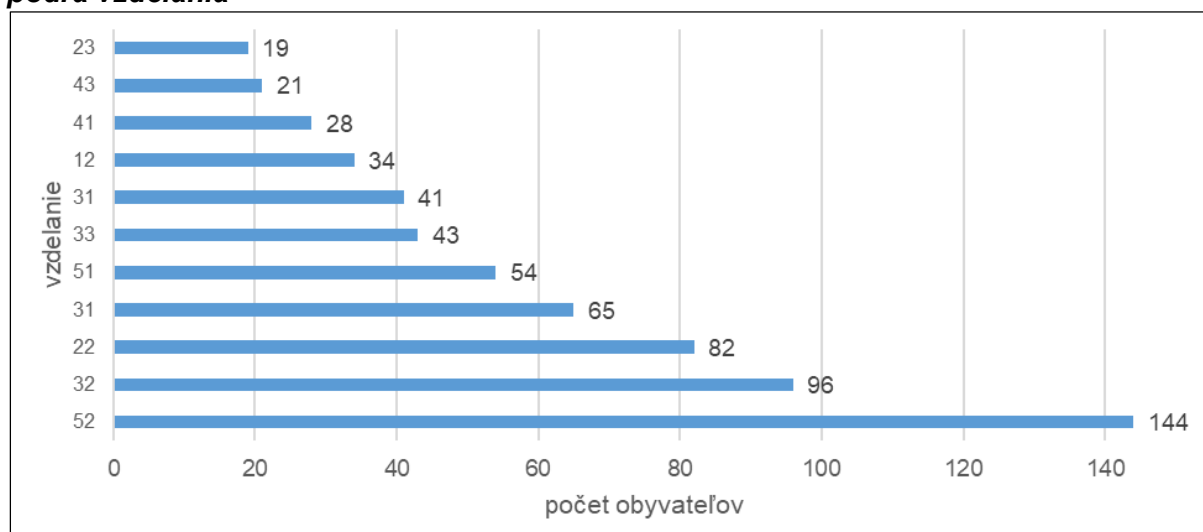
Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

Aj táto skupina obyvateľov celkovo preferuje ako druh dopravy za prácou osobný automobil. Za prácou predavača odchádza denne do Rakúska najviac obyvateľov. Druhou najpočetnejšou kategóriou je práca špecialistu administratívnych, podporných a obchodných činností a treťou sú pracujúci v osobných službách.

Inak ako denne dochádza najviac obyvateľov do Rakúska za prácou v oblasti osobnej starostlivosti. Do Česka denne odchádzajú obyvatelia za prácou špecialistu v oblasti vedy a techniky a inak ako denne najviac obyvateľov dochádza za prácou predavača. Obyvatelia dochádzajúci do Slovinska inak ako denne sú najčastejšie zamestnaní ako montážni robotníci.

Vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľov (graf č. 12), ktorí odchádzajú za prácou do zahraničia, prevládajú obyvatelia s ukončeným vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa (144 obyvateľov). Nasleduje skupina s ukončeným odborným vzdelaním (96 obyvateľov) a obyvatelia s ukončeným vzdelaním s výučným listom (82 obyvateľov).

Graf č. 12: Počet obyvateľov skupiny č. 3 odchádzajúcich do zamestnania do zahraničia podľa vzdelania

Poznámka: 52 – vysokoškolské vzdelanie – 2. stupeň (Ing.; Mgr.; MUDr.; a i.), 32 – úplné stredné vzdelanie (s maturitou) odborné, 22 – stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) s výučným listom, 31 – úplné stredné vzdelanie (s maturitou) odborné (učňovské) s výučným listom, 51 – vysokoškolské vzdelanie – 1. stupeň (Bc.), 33 – úplné stredné vzdelanie (s maturitou) všeobecné, 31 – stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) bez výučného listu (zaškolenie, zaučenie), 12 – základné vzdelanie – 2. stupeň základnej školy, 41 – vyššie odborné vzdelanie nadstavbové (maturita absolventov učebných odborov stredných odborných škôl), 43 – vyššie odborné vzdelanie vyššie odborné (absolventská skúška, absolventský diplom), 23 – stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) s vysvedčením o záverečnej skúške.

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

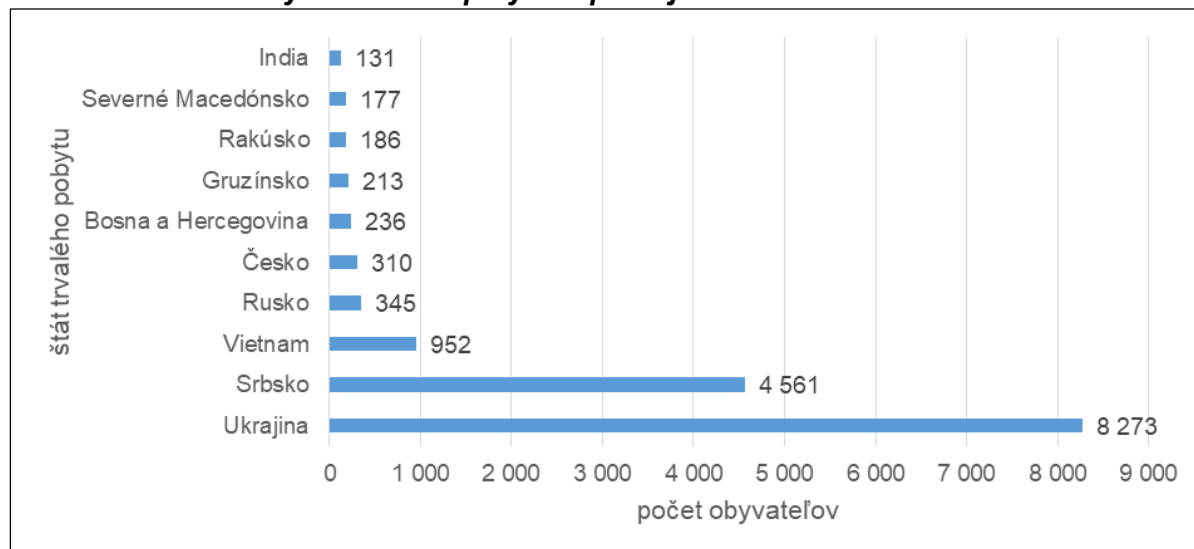
Dochádzka do Rakúska, Česka a Slovinska je v rámci zamestnania ale aj vzdelanostnej štruktúry rozdielna. Kým do Rakúska denne a inak ako denne dochádzajú najmä vysokoškolsky vzdelaní ľudia, ktorí pracujú ako špecialisti v zdravotníctve a špecialisti administratívnych činností, v Slovinsku prevládajú obyvatelia s ukončeným odborným a odborným (učňovským) vzdelaním s výučným listom pracujúci ako stavební robotníci a remeselníci.

6. OBYVATELIA S TRVALÝM POBYTOM V ZAHRANIČÍ SO SÚČASNÝM POBYTOM NA SLOVENSKU PRACUJÚCI NA SLOVENSKU

Z údajov o dochádzke z SODB 2021 má 16 629 zamestnaných obyvateľov súčasný pobyt na Slovensku, trvalý pobyt v zahraničí a štát zamestnania je Slovenská republika. Táto časť obyvateľstva môže byť definovaná ako súčasne bývajúce a zároveň pracujúce obyvateľstvo na Slovensku s trvalým pobytom v zahraničí (skupina č. 4).

Z hľadiska počtu obyvateľov so súčasným pobytom na Slovensku a zároveň pracujúcich na Slovensku (graf č. 13) je najviac obyvateľov s trvalým pobytom z Ukrajiny (8 273 obyvateľov), zo Srbska (4 561 obyvateľov) a z Vietnamu (952 obyvateľov).

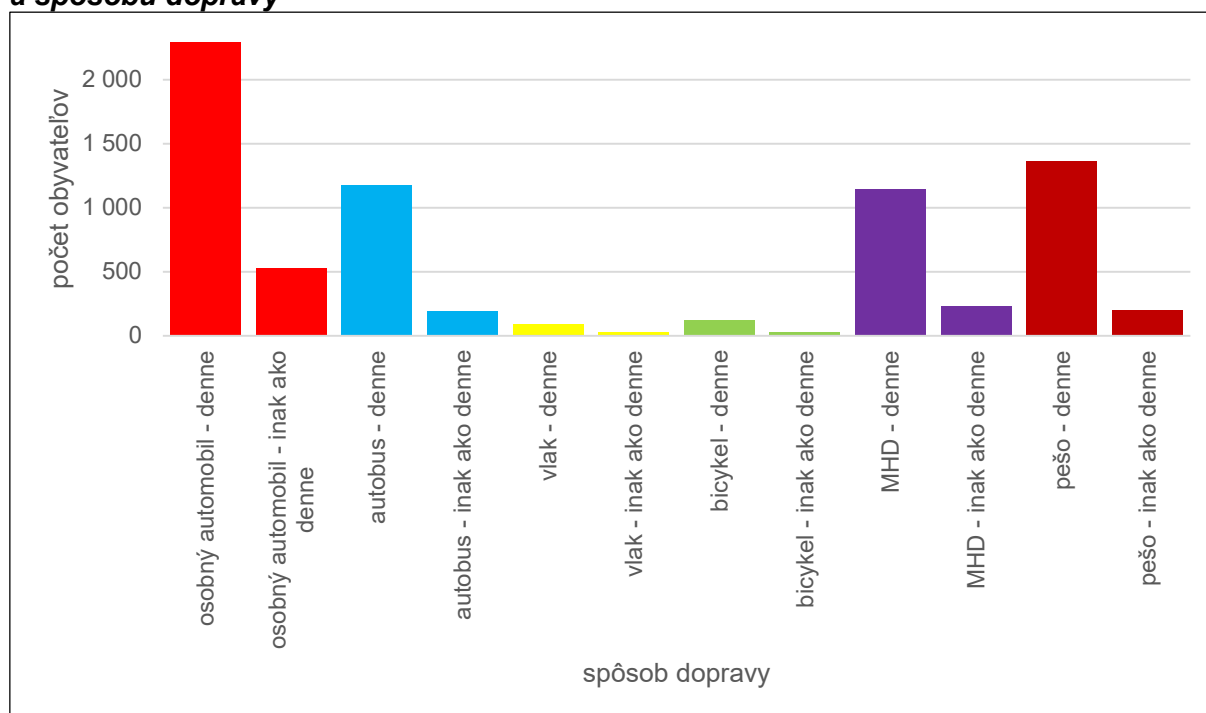
Graf č. 13: Počet obyvateľov skupiny č. 4 pracujúcich na Slovensku

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

Z pohľadu periodicity dochádzky obyvateľov súčasne bývajúcich a pracujúcich na Slovensku 6 377 dochádza do zamestnania denne (počas pracovného týždňa), 1 303 dochádza inak ako denne a 585 nedochádza do práce (tzn. pracujú z domu). Najvyššiu prevahu má denná dochádzka osobným automobilom (2 292 obyvateľov čo predstavuje 35,9 % zo všetkých denne dochádzajúcich obyvateľov). Keďže ide o obyvateľov so súčasným pobytom na Slovensku, pracujúcich na Slovensku, využíva sa aj ako druh dopravy bicykel (denne 122 obyvateľov, 1,9 %), mestská hromadná doprava (denne 1 147 obyvateľov, 18,0 %) a pešo (denne 1 362 obyvateľov, 21,4 %), pozri graf č. 14.

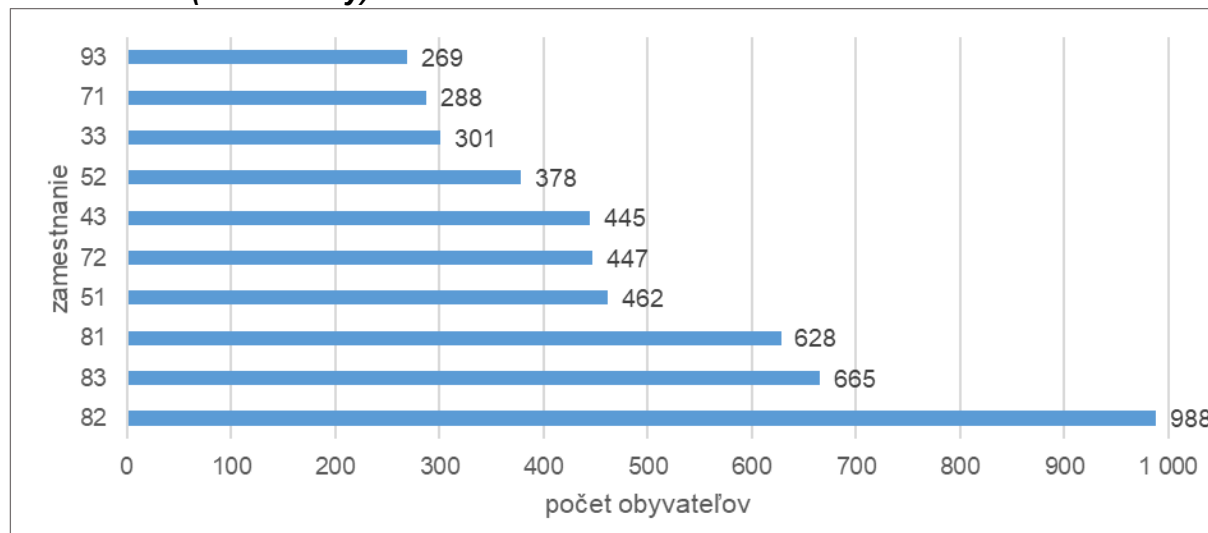
Graf č. 14: Počet obyvateľov skupiny č. 4 pracujúcich na Slovensku podľa periodicity a spôsobu dopravy

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

Najvyšší počet obyvateľov, ktorí majú súčasný pobyt na Slovensku a aj tu pracujú, je zamestnaných v kategórii montážnych robotníkov (988 obyvateľov). Ďalších 665 obyvateľov pracuje ako vodič a obsluha pojazdných strojných zariadení a 628 obyvateľov je zamestnaných v kategórii operátorov stacionárnych strojov a zariadení (graf č. 15).

Graf č. 15: Počet obyvateľov skupiny č. 4 pracujúcich na Slovensku podľa druhu zamestnania (ISCO triedy)

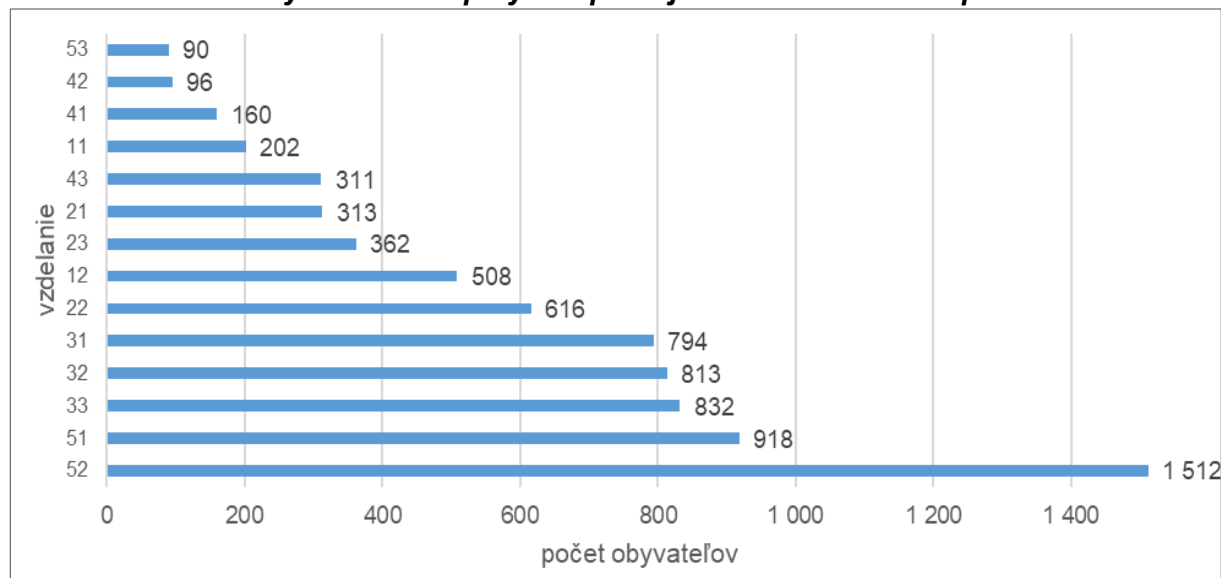
Poznámka: 82 – montážni robotníci, 83 – vodiči a obsluha pojazdných strojných zariadení, 81 – operátori stacionárnych strojov a zariadení, 51 – pracovníci v osobných službách, 72 – kvalifikovaní robotníci v hutníctve, strojárstve a podobní robotníci, 43 – administratívni pracovníci na záznam číselných a skladových údajov, 52 – predavači, 33 – odborní pracovníci administratívnych, podporných a obchodných činností, 71 – kvalifikovaní stavební robotníci a remeselníci okrem elektrikárov, 93 – pomocní pracovníci v ťažbe, stavebníctve, výrobe a doprave.

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

Najvyšší počet obyvateľov je z Ukrajiny, Srbska a Vietnamu a najpreferovanejší spôsob dopravy je osobný automobil. Najviac Ukrajincov a Srbov je na Slovensku zamestnaných v kategórii montážnych robotníkov, ktorí do práce dochádzajú denne (124 obyvateľov z Ukrajiny a 162 obyvateľov Srbska), kvalifikovaných stavebných robotníkov (97 obyvateľov z Ukrajiny a 44 obyvateľov Srbska) a ako vodiči (69 obyvateľov Ukrajiny a 91 obyvateľov Srbska). Obyvatelia z Vietnamu pracujú prevažne denne ako kvalifikovaní robotníci v hutníctve (58 obyvateľov) a osobných službách (35 obyvateľov).

Vo vzdelanostnej štruktúre prevládajú obyvatelia s ukončeným vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa (1 512 obyvateľov) a vysokoškolským vzdelaním 1. stupňa (918 obyvateľov). Len 39 obyvateľov je bez vzdelania a 202 má ukončené iba základné vzdelanie 1. stupňa (graf č. 16).

Graf č. 16: Počet obyvateľov skupiny č. 4 pracujúcich na Slovensku podľa vzdelania

Poznámka: 52 – vysokoškolské vzdelanie – 2. stupeň (Ing.; Mgr.; MUDr.; a i.), 51 – vysokoškolské vzdelanie – 1. stupeň (Bc.), 33 – úplné stredné vzdelanie (s maturitou) všeobecné, 32 – úplné stredné vzdelanie (s maturitou) odborné, 31 – úplné stredné vzdelanie (s maturitou) odborné (učňovské) s výučným listom, 22 – stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) s výučným listom, 12 – základné vzdelanie – 2. stupeň základnej školy, 23 – stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) s vysvedčením o záverečnej skúške, 21 – stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) bez výučného listu (zaškolenie, zaučenie), 43 – vyššie odborné vzdelanie vyššie odborné (absolventská skúška, absolventský diplom), 11 – základné vzdelanie – 1. stupeň základnej školy, 41 – vyššie odborné vzdelanie nadstavbové (maturita absolventov učebných odborov stredných odborných škôl), 42 – vyššie odborné vzdelanie pomaturitné (pomaturitné kvalifikačné), 53 – vysokoškolské vzdelanie – 3. stupeň (PhD.; a i.)

Zdroj: Štatistický úrad SR, [6], vlastné spracovanie

Najvyššie zastúpenie majú cudzinci, s ukončeným vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa, je to obyvateľstvo Ukrajiny, Srbska a Vietnamu, ktorí preferujú spôsob dopravy osobným automobilom. 55 obyvateľov z Ukrajiny s ukončeným vzdelaním 2. stupňa vysokej školy pracuje ako špecialisti v zdravotníctve, denne dochádza do práce a ďalších 10 špecialistov dochádza inak ako denne. Obyvatelia Srbska s vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa denne dochádzajú za prácou špecialistu v oblasti informačných a komunikačných technológií a za prácou učiteľa. Obyvatelia z Vietnamu majú prevažne ukončené odborné vzdelanie alebo odborné (učňovské) s výučným listom a pracujú v oblasti osobných služieb alebo ako kvalifikovaní robotníci v hutníctve.

7. ZÁVER

Cieľom článku bolo analyzovať skupinu obyvateľov, ktorí pri dochádzke do zamestnania prekračujú hranice štátov v spojitosti s ich súčasným a trvalým pobytom. Pri analýze cezhraničnej dochádzky sa venovala pozornosť počtu obyvateľov dochádzajúcich do zamestnania v súvislosti s vybranými priestorovými aspektami dochádzky sledovaných skupín obyvateľov. Priestorový nesúlad medzi miestom súčasného pobytu, miestom trvalého pobytu a miestom výkonu zamestnania rozdelil obyvateľov na 4 záujmové skupiny. Každá skupina bola analyzovaná v rámci dochádzky do zamestnania v kombinácii s ďalšími dochádzkovými, vzdelanostnými a ekonomickými premennými. Prvú skupinu tvoria obyvatelia s trvalým a súčasným pobytom na Slovensku, ktorí pracujú mimo územia Slovenska (75 425 obyvateľov).

Táto časť obyvateľstva bola definovaná ako trvalo aj súčasne bývajúcce obyvateľstvo na Slovensku, pracujúce v zahraničí. Druhú skupinu predstavovali obyvatelia s trvalým pobytom na Slovensku, súčasným pobytom v zahraničí a miesto výkonu zamestnania na Slovensku (7 364 obyvateľov). Táto časť obyvateľstva bola definovaná ako obyvateľstvo s trvalým pobytom na Slovensku, súčasne bývajúcce v zahraničí a pracujúce na Slovensku. Tretia skupina bola tvorená obyvateľmi so súčasným pobytom na Slovensku, trvalým pobytom v zahraničí a štátom zamestnania v zahraničí (797 obyvateľov). Táto časť obyvateľstva bola definovaná ako súčasne bývajúcce obyvateľstvo na Slovensku s trvalým pobytom v zahraničí, pracujúce v zahraničí (v štáte svojho trvalého pobytu alebo v inom štáte). Osobitná pozornosť sa venuje poslednej štvrtej skupine obyvateľov, ktorá bola tvorená obyvateľmi so súčasným pobytom na Slovensku, trvalým pobytom v zahraničí a štátom zamestnania na Slovensku (16 629 obyvateľov). Táto časť obyvateľstva bola definovaná ako súčasne bývajúcce a zároveň pracujúce obyvateľstvo na Slovensku s trvalým pobytom v zahraničí. Pri tejto skupine nejde o priamu cezhraničnú dochádzku do zamestnania nakoľko súčasný pobyt aj miesto zamestnania je na Slovensku, ale ide o nepriamu cezhraničnú dochádzku keďže trvalý pobyt majú títo obyvatelia v zahraničí.

Pri pohľade na triedenie zamestnaní je trendom v cezhraničnej dochádzke za prácou dochádzka za nasledovnými zamestnaniami podľa triedenia ISCO. Prvú skupinu tvoria kvalifikovaní stavební robotníci a remeselníci a robotníci v hutníctve a strojárstve pri skupine obyvateľstva so stredoškolským vzdelaním s výučným listom. Druhá skupina obyvateľstva sú obyvatelia pracujúci ako odborní pracovníci administratívnych, podporných a obchodných činností pri skupine obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa. Pri cezhraničnej dochádzke do zamestnania je viditeľný odsun pracovnej sily zo zamestnaní spojených s poľnohospodárstvom.

LITERATÚRA

- [1] DIVINSKÝ, B.: Zahraničná migrácia v Slovenskej republike – stav, trendy, spoločenské súvislosti.. Bratislava, Friedrich Ebert Stiftung, 2005. 216. s.
- [2] DIVINSKÝ, B.: Zahraničná migrácia v Slovenskej republike: Vývojové trendy od roku 2000 (International migration in Slovakia: Developmental trends since 2000). 2007. Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku. 68. s.
- [3] GOODAL, B.: The Penguin dictionary of human geography. Harmondsworth (Penguin), 1987, s. 81 – 82.
- [4] HOLMES, J. H.: Linkages between external commuting and out-migration: evidence from middle-eastern Pennsylvania. *Economic Geography*, 1972, č. 48. s. 406 – 420.
- [5] CHISHOLM, M.: The geography of commuting. *Annals of Association of American Geographers*. 1960. s. 187 – 188.
- [6] Interná databáza Štatistického úradu Slovenskej republiky.
- [7] Metodické vysvetlivky SODB 2021. [online]. [cit. 08-02-2023] Dostupné na: <https://www.scitanie.sk/vysvetlivky>
- [8] MICHNIAK, D.: Rovnováha práce a bývania v jednotlivých okresoch na Slovensku v kontexte kvality života. In: *Geographia Slovaca*, 2008, č. 25. s. 47 – 61. ISSN 1210-3519. [online]. [cit. 08-02-2023] Dostupné na: https://www.sav.sk/journals/uploads/04031417GS_25_text.pdf

RESUMÉ

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov na Slovensku predstavuje jeden z najdôležitejších a najrozsiahlejších zdrojov údajov o dochádzke obyvateľov do zamestnania v rámci

Slovenska ale aj o cezhraničnej dochádzke. V príspevku boli použité údaje z SODB 2021 o cezhraničnej dochádzke obyvateľov do zamestnania v kombinácii s ďalšími dochádzkovými, vzdelanostnými a ekonomickými premennými, ktoré utvárajú obraz o spôsobe, smere a periodicite dochádzky obyvateľstva. Obyvatelia boli rozdelení do štyroch skupín a každá skupina bola samostatne analyzovaná v kontexte cezhraničnej dochádzky do zamestnania.

RESUME

The Population and Housing Census in Slovakia represents one of the most important and most extensive sources of data about the commuting of residents to work within Slovakia, but also about cross-border commuting. The paper used data from the 2021 Census on the cross-border commuting of the population to work in combination with other commuting, educational and economic variables, forming a picture of the way, direction and periodicity of the population's commuting. The residents were divided into four groups and each group was separately analyzed in the context of cross-border commuting to work.

PROFESIJNÝ ŽIVOTOPIS

Mgr. Patrícia Gurová absolvovala magisterské štúdium na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach v študijnom programe geografia a geoinformatika (2020). V rokoch 2020 – 2022 pôsobila ako doktorandka v Ústave geografie Univerzity Pavla Jozefa Šafárika ako doktorand. Od roku 2022 pracuje v Štatistickom úrade Slovenskej republiky v oddelení sčítania obyvateľov, domov a bytov a prierezových štatistík. V oblasti sčítania obyvateľov, domov a bytov sa venuje geografickým informačným systémom.

Mgr. Lucia Vanišová absolvovala magisterské štúdium na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v študijnom programe humánna geografia v štátnej správe a samospráve (2017). Od roku 2018 pôsobí v Štatistickom úrade Slovenskej republiky v oddelení sčítania obyvateľov, domov a bytov a prierezových štatistík. V oblasti sčítania obyvateľov, domov a bytov sa venuje geografickým informačným systémom, dátovým aj priestorovým analýzám a metodologicko-teoretickej koncepcii cenzu.

KONTAKT

patricia.gurova@statistics.sk

lucia.vanisova@statistics.sk